

Någonstans på botten nära Vätterns södra spets ligger en översvämmad kyrkoruin. Den bevarade dokumentationen av Sanda Kyrkas historia är fragmenterad och begränsad. I arkiv och historieböcker återfinns olika versioner av kyrkans tillblivelse och avveckling. Sanda socken fördelades på intilliggande socknar. Kyrkan avsakraliserades och de tidigare heliga objekt som ansågs vara av värde såldes som bruksföremål. Kyrkan lämnades att förfalla och så småningom översvämmas. Under 1858 publiceras *Ebba Folkunge – Historisk Romantisk Berättelse* som följetong i Jönköpingsbladet. Berättelsen är skriven av Johan Nyberg och skildrar kyrkan och dess omgivning under 1400-talet. *Allt det som var heligt ligger nu under vatten* är en fiktiv fortsättning på berättelsen som utspelar sig i en framtid då hela Huskvarna är översvämmat.

I utställningen presenteras en samling verk som undersöker bilder av och relationer till katastrofen, som en mer eller mindre urskiljbar händelse. Ordet apokalyps betyder avslöja eller avtäcka. Inom kristen teologi innebär det avslöjandet av sanningen på domedagen. Utställningen utgår från ett intresse för apokalypsen som något ambivalent, med utrymme för motsägelser. Som kan handla om flera smygande katastrofer snarare än en absolut händelse.

I delar av utställningen har Lina Lundquist samarbetat med Sebastian Dahlqvist. Han är uppvuxen i Jönköping och baserad i Stockholm och Malmö där han arbetar som konstnär och curator.

Lina Lundquist är uppvuxen i Huskvarna och verksam i Stockholm där hon studerar vid Kungl. Konsthögskolan.

Lina Lundquist
Allt det som var heligt ligger nu under vatten, 2020
Ljud, 12:30 min, börjar varje kvart

Specter, 2020
Brons

Sebastian Dahlqvist och Lina Lundquist
No fear, 2020
3D-rendering, digitaltryck

Sebastian Dahlqvist och Lina Lundquist
Doften av bränt gummi är doften av pengar, 2020
Polyester, trä, metall

Ljud: Isak Englund
Ljus: Christoffer Lloyd

tack:

Peter Berntsson, Sebastian Dahlqvist, Isak Englund, Mats Forselius, Henrik Johansson, Bengt Järhall, Thomas Kullman, Peter Laurits, Christoffer Lloyd, Helena Lundquist, Jan Lundquist, Liselotte Munther, Jonas Nilsson, Gustav Olsson, Sebastian Petersson, Niklas Syrén, Ådel Vestbö Franzén och TMG Sthlm Taberg Media Group.

ALLT VAR LIGGER UNDER

DET SOM HELIGT NU VATTEN

Lina Lundquist
01.11.20 – 06.12.20
Jönköpings Läns Museum

uskvarnavägen är täckt av dy och alger som grumlar vattnet. Det växer en särskild typ av tång på asfalt. De långa ruskorna sträcker sig mot vattenytan, gungar. Slickar de luddiga lyktstolparna. Ängen mellan skogsdungen och grusvägen, busshållplatsen och farthindret vilar under ett täcke av förmultnande alger.

Pater Sune Ericis lind, den som kallades morfars lind. Den bönderna stannade vid för att vila eller för att få sig något gott till helgen. Den som skuggade skylten och parkeringen. Den som träffades av blixten och föll innan vattnet kom, ligger intill en rad av betongsuggor som fortfarande står i bredd.

Ängen som valborgsmässonen brände, vars kala fläck inte hann täckas av gräs innan nästa års brasa, räddades av regnet. Ängen som burit den eld vars lågor skulle skrämja bort de som ägnat sig åt djävulskt otukt, helga den heliga Valborg, ge plats åt det nya. Regnet löste upp ängens yta och gränsen mellan sjö och land. Gjorde dess stigar till sugande kärr, slöt sig kring ben och trädrötter. När skogen brann fräste lågorna vid träskets kant,

speglades i dess yta. Träsket var både fast och flytande, varken eller. Under några år gult bubblande. Fullt av liv, sedan översvämmat och kvävt under vattenmassorna.

Allt det som var heligt ligger nu under vatten. Koret, relikerna, bilhandeln, Elmia, Torsvik. Ett landskap omslutet på alla sidor. Där tyngdlagen förändrats, där ljudvågor rör sig snabbare än förut. Toppen av berget ligger över vattenytan. Sträcker sig i en båge mot Egnahem, men skogen brann innan vattnet kom och inget nytt kan växa där. En bränd ö som vågorna slickar. Ur askan letade sig under det första året, mjölkört och brandnäva. Spreds med hjälp av vinden, men bara alger befruktar sig själva.

Ingen av de som sa: det här är heligt finns kvar här. Deras krucifix, biskopsstavar, aktieobligationer, gräsklippare, serviser flöt runt ett tag men de har sjunkit och utgör nu botten. Ruinerna efter bowlinghallen och Racketcentrum rasade med sandbankarna ned i Vätterns vågor. En ruin täckt av ljust grå lera.

Den nya kyrkan, mataffären och parkeringen, Severins möbler. Alla är de klädda i grönt. Sibylla, Kinnarps arena, Rosenlundsbadet.

Som grön sammet, vars yta mönstras av strömmarna. Skulle ljudet nå över vattenytan om kyrkklockorna slog, skulle vattenytan ovanför krusas?

Vi minns den hjärtekrossade jätten. Han som flydde till berget, längtade efter tröst. De sa: här skall vi resa en kyrka till minne av den unga jungfru vars obestriddliga kristna tro och vägran inför jättens frieri blev hennes slut. Den belåtet allvarliga tonen. Kyrkklockorna som en påminnelse.

Vi minns deras strider, begravningar, ombyggnationer. Sprängningar i berggrunden för att ge plats åt vägen. Det då som fick väggarna att skallra. Här simmar ingen, strömmen är för stark.

Vi minns hur Gustav Vasa utkrävde klockskatten. Hur församlingen fördelades på intelligande socknar. Vi minns de rykten som sen blev en sägen om klockmyrarna. Där församlingen sänkte ner en av klockorna, för att rädda den från kungens krigslystna smältugnar. Den lilla kyrkan i trä som efter avsakraliseringen lämnades till vågorna.

Vi minns byar tömda av pesten. Hur de bad om frid i graven och tänkte på saligheten.

Placerade dopfunten i porten. Tänk, när en gång det töcken har försvunnit sjöng de.

Vi minns rädslan för kärnvapenhotet. De sa: endast råttorna och myrorna överlever.

Vi minns när vapenfabriken flyttade, för att drivas av vattnet i ån. Hur de senare trängdes intill staketet på fallens dag. Köpte smällare på marknaden.

Som jagade av syndafloden skyndade de till arbetet. Ingen tid att spilla mellan mataffären och träningen. Framåt likt ett kuggghjul i modernitetens maskineri, för att bli en del av en skevande skapelseberättelse.

Arvet från nådehistoriens väntan. Ingen synd så stor som lättjan. Möjligen ledan, som mått på gudlöshet. Föraktet mot slöseri med den tid som skulle användas till själens frälsning. Den knappa livstiden innan den yttersta domen.

Innan ljuset var vattnet. Djupet täcktes av mörker och en gudsvind svepte fram över vattnet. På den första dagen gjorde Gud skillnad på ljus och mörker. Kallade dem dag och natt. Gud skapade människan till sin avbild och sa Härska över havets fiskar och himlens fåglar och över alla

djur som myllrar på jorden. Och han såg att allt han gjort var mycket gott skrev de.

Vi minns ångvisslan som delade in dagen i innan, under och efter arbetet. Som ljud över Smedbyn och det som senare blev Vapenvallen. Han utökade produktionen till hushållsartiklar. Från gevärskolvar till spisar och symaskiner. Vi minns den första mikrovågsugnen. Kupolen i silver som skulle understryka att produkten hörde framtiden till. Vi minns deras leenden, hur mycket mer tid de fick över till barnen. Han byggde kyrkan, idrottshuset och Esplanaden. Fick sin byst gjuten i brons, och han såg att allt han gjort var mycket gott.

Du är din egen lyckas smed sa de Vi skapar arbetstillfällena sa de

Människan når inga nya oceaner om hon inte vågar släppa land ur sikte. Varje motstånd är en möjlighet till utveckling. En Samarin och en Treo varje måndag.

Vi minns när motorvägen fick tyst asfalt, dånet som tystnade. Vi minns när bilhandeln brann, och bensinstationen. Röken låg tät långt efter det att hettan skingrats. Bränt gummi, stickande ljust brun rök.

Doften av bränt gummi är doften av pengar sa de.

Sjön som höll sig flytande, de räknade de gånger den frusit. När Baltika bröts från Rodinia. Vätterns gravsänka blev till ett gapande djup i berggrunden. Sjön som behöll kylan om sommaren. Gav barnen öroninflammation och åt långsamt av sandbankarna. När berget översvämmades grumlades vattnet av askan från de brända skogarna. Långsamt steg det upp för Ådalsvägen. Slöt sig kring ruinerna efter den nedbrunna fabriken.

Grått, opakt dis under vattenytan. Fosfor fick algerna att blomma. En flytande gräns som kvävde och skuggade. Åt allt syre, ruttnade, sjönk. Dimman ligger som en slöja över vattnet. Grått, opakt dis kring bergstoppens brända ö. Gränsen mellan vatten och luft avslöjas först då vinden krusar den. När solen skiner lyser både luft och vatten som grå och gul mareld.